

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายและอุปสรรคเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย ภายในสถานพยาบาล

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ศึกษาเฉพาะการบำบัดน้ำเสียนี้ ผู้วิจัยพบว่าเป็นปัญหาในเรื่องของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 กับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งในการรักษาความสะอาดในเรื่องสิ่งแวดล้อมของสถานพยาบาล ยังมีได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน ผู้วิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายและอุปสรรคในเรื่องการบำบัดน้ำเสีย ของสถานพยาบาลในหลายประเด็นซึ่งผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ณ ขณะนี้ เพราะมีปัญหาการบังคับใช้เนื่องจากกฎหมายไม่รัดกุม คลุมเครือในประเด็น ดังนี้

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาลในประเด็นที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน คือพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับสถานพยาบาลตามความแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฉบับดังกล่าว โดยในเรื่องการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาล ด้วบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ได้มีการกำหนดไว้เป็นกว้างเท่านั้นเองว่า สถานพยาบาลจะต้องมีความปลอดภัยอย่างไร มีระบบในที่เราเรียกว่าสิ่งแวดล้อมใดๆ แต่จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน บังคับใช้ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ประกอบกับกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสีย คือ พระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 นั้น

ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 โดยบัญญัติให้กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดให้อาคารจะต้องจัดให้มีการระบายน้ำและระบบบำบัดน้ำเสียไว้ในมาตรา 5(3) ประกอบกับมาตรา 8(6) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 44 (พ.ศ.2538) แก้ไขเพิ่มเติมโดยออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 51 (พ.ศ.2541) กำหนดให้อาคารที่มีประเภทและลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจะต้องจัดให้มีการบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการ ปรับปรุงน้ำเสียจากอาคารให้ได้น้ำทิ้งที่มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้ก่อนที่จะมีการระบายออกสู่แหล่งรองรับ

ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ในปีพุทธทศวรรษดังกล่าว ใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียนั้น กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมาย แม่บท มิได้บัญญัติเรื่องการรักษาสุขอนามัยและเรื่องของความสะอาดในสถานพยาบาลไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากเป็นกฎหมายทั่วไป ใช้บังคับกับสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่ได้เจาะจงมาที่สถานพยาบาลเป็นการเฉพาะ การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ จึงใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 มาเป็นต้นแบบในการนำมาปรับใช้ในส่วนของการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลเพียงเท่านั้น โดยมีการกำหนดให้มีองค์กรในการจัดการน้ำเสีย และกรม ควบคุมมลพิษ มีหน้าที่ในการดูแลจัดการเรื่องการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งมีการกำหนดให้มีการประกาศ กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภท และบางขนาด เรื่องการกำหนด มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภทและบางขนาด ซึ่งแหล่งกำเนิดมลพิษ จะต้องทำหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องทำการบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดก่อนที่จะระบายน้ำทิ้งนั้นออกมาสู่แหล่งรองรับน้ำภายนอก ซึ่งพระราชบัญญัติรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ในการตักเตือนและดำเนินการจับกุมผู้ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงไปในทางน้ำ ก่อให้เกิดความสกปรก

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียนั้น จากการศึกษาพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 พบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าว มีการจำกัดการใช้อำนาจของคณะกรรมการสถานพยาบาล เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ผู้วิจัยเห็นได้ว่ากับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 มีการกำหนดกฎหมายให้มีการอบการบังคับใช้เป็นมาตรการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านสุขอนามัยไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเหตุผลที่ว่าพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ตระหนักอยู่เสมอว่าสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการจัดตั้งโรงงาน ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัย สุขอนามัยที่มีผลกระทบต่อประชาชน ชีวิต ทรัพย์สิน เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างกับพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2547 ที่ว่ากฎหมาย

สถานพยาบาลฉบับดังกล่าวมิได้มีการกำหนดไว้เป็นการชัดเจนในกฎหมายนี้ โดยพระราชบัญญัติ
 โรงงาน พ.ศ.2535 นี้มีเนื้อหาข้อบัญญัติที่แสดงให้เห็นว่ากฎหมายได้ตระหนักถึงความสำคัญของ
 ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ฉบับปัจจุบันได้
 กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีในการกำหนดประเภทหรือชนิด หรือขนาดของโรงงานออกเป็น 3
 จำพวก ก็เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลควบคุมการประกอบกิจการมิให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ
 ป้องกันอันตราย ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีผลประชาชน
 และสิ่งแวดล้อม โดยได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและด้านความปลอดภัยไว้ใน
 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ในมาตรา 32 มาตรา 37 มาตรา 39 แล้ว

ข้อแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
 พ.ศ.2547 กับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 เปรียบเทียบกันในส่วนของมาตรการในการบังคับ
 ใช้กฎหมายในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำ สุขอนามัย ที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย ผู้วิจัยพบข้อ
 ต่างของกฎหมายที่ว่าพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบกิจการ
 โรงงานต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยตรง ซึ่งพระราชบัญญัติ
 สถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ไม่มีบทบัญญัติที่จะนำมาเป็น
 มาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาลผู้วิจัยจึงเห็นว่า
 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 มีกรอบการบังคับใช้
 กฎหมายไม่ชัดเจน รัดกุม จึงควรที่จะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติ
 สถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ให้มีขั้นตอน และวิธีการในการบังคับ
 ใช้ที่ชัดเจน (พรชัย ด้านวิวัฒน์, 2550, หน้า 44)

โดยพบว่าพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547
 ไม่มีข้อกำหนดปรากฏไว้ในบทบัญญัติแต่ประการใด มีเพียงบทบัญญัติไว้กว้างๆ ในมาตรา 18 ดังนี้

มาตรา 18 ในการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลของผู้อนุญาต
 จะต้องปรากฏว่าผู้ขอรับใบอนุญาตได้จัดให้มีกรณีดังต่อไปนี้โดยถูกต้องครบถ้วนแล้ว

มีแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลที่ได้รับอนุมัติแล้วตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
 ที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากบทบัญญัติในมาตรา 18(1) พบว่า ให้มีแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลที่ได้รับอนุมัติ
 แล้วตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 18(1)
 คือ กฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล พ.ศ.2545 โดยในการพิจารณาอนุมัติ
 แผนการจัดตั้งสถานพยาบาลนั้น ผู้อนุญาตจะต้องอนุมัติได้ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า

1) ผู้ขออนุมัติแผนงานการจัดตั้งสถานพยาบาลมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541

2) บริการนั้นเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่และเหมาะสมกับ สถานะการเจ็บป่วยของประชาชนในเขตพื้นที่นั้น

3) แผนการลงทุนเหมาะสมกับขนาดและประเภทของบริการ

4) แบบแปลนของสถานพยาบาลเป็นไปตามลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออก ตามความในมาตรา 14 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541

เมื่อมาพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวกับแบบแปลนของสถานพยาบาลให้เป็นไปตามลักษณะที่ กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. 2545 พบว่าโรงพยาบาลจะต้องมีโครงสร้างของอาคารไม่ติดกับอาคารและสิ่งปลูกสร้างอื่น ต้องมี ลักษณะจำเพาะ ดังนี้

1) ได้รับอนุญาตให้เป็นอาคารสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

2) รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 80)

3) ถูกสุขลักษณะตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

4) ไม่ขัดหรือฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยพบว่าในการจะจัดตั้งสถานพยาบาลขึ้นมานั้นจะต้องทำการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.2535 เสียก่อน ถึงจะเริ่มมีการก่อสร้างสถานพยาบาลได้ แต่ในการจัดให้ก่อสร้าง ระบบบำบัดน้ำเสียนั้นมิได้มีกำหนดไว้ชัดเจนให้ปรากฏ จึงต้องอาศัยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาเป็นแม่บทในการควบคุมดูแล

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียของ สถานพยาบาล พบว่า มีกรอบการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ชัดเจน เนื่องมาจากพระราชบัญญัติ สถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 นี้ขาดบทบัญญัติทางกฎหมายที่จะ นำมาบังคับใช้เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียโดยตรง ดังนั้นบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ สถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2547 จึงทำให้มีปัญหาการบังคับกฎหมาย เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียซึ่งเป็นมาตรการ ใน การบังคับใช้ทางกฎหมาย

ในการนำหลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาปรับใช้เป็นการเฉพาะให้เหมาะสมกับสถานพยาบาลในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำ

เสีย โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547
เพิ่มเติม

ส่วนมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 เนื่องจากกฎหมายฉบับดังกล่าวไม่มีกรอบการบังคับใช้ว่า ก่อนที่จะจัดตั้งเป็นสถานพยาบาลได้นั้น จะต้องมีการผ่าน EIA คือ การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเสียก่อน ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายกฎหมายที่พบ พบว่าสถานพยาบาลมีการหลบหลีก หลีกเลี่ยงในการที่จะต้องปฏิบัติตามดังกล่าว และมีการปฏิบัติอย่างไม่จริงจัง

ประเด็นปัญหาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียนั้นยังคงนำมาตรการในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาบังคับใช้ เนื่องจากสถานพยาบาลยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวมาใช้บังคับกับสถานพยาบาล จึงทำให้ต้องอาศัยกฎหมายที่เป็นกฎหมายแม่บทในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาใช้บังคับ แต่ถ้าปรากฏว่าสถานพยาบาลมีกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียแล้ว ก็จะต้องบังคับใช้ตามกฎหมายสถานพยาบาล มีต้องบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 อีกต่อไป และแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะมีมาตรฐานด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในโรงพยาบาลกำหนดเรื่องการบำบัดน้ำเสียเอาไว้ในมาตรฐานดังกล่าวนี้ แต่มาตรฐานนี้มิได้มีการกรอบการบังคับใช้ที่จะนำมาบังคับใช้เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลได้อย่างรัดกุม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย ผู้วิจัยเห็นควรที่จะต้องมีการมาตรการทางกฎหมายเข้าไปควบคุม และเพื่อยึดถือปฏิบัติกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 เพิ่มเติม และเห็นว่าควรที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนไปในเรื่องมาตรการที่จะนำไปบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลโดยเพิ่มเติมลงไปมาตรา 18(1) เรื่องแผนการจัดตั้งสถานพยาบาล โดยให้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการ การสร้างและวิธีการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาล

ปัญหาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน

ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้กฎหมายซ้ำซ้อนของหน่วยงาน จากการศึกษาวิจัยพบว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลเรื่องการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาลเดิม คือ กรมอนามัย สิ่งแวดล้อม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กฎหมายที่บังคับใช้ก็คือ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แต่ภายหลังเมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ ในปี พ.ศ.2545 ทำให้เรื่องการบำบัดน้ำเสียของ

โรงพยาบาลถูกโอนไปยังกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่กระนั้นเองก็ยังมีการบังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 จึงทำให้ผู้วิจัยได้พบกับประเด็นปัญหาที่ว่ามีความซ้ำซ้อนของหน่วยงานเกิดขึ้น ในเรื่องการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาล พบว่า กรมควบคุมมลพิษเองก็มีการปฏิเสธข้อความรับผิดชอบที่จะไม่ดูแลในส่วนที่เกี่ยวกับน้ำเสียของสถานพยาบาล โดยพยายามให้เหตุผลที่ว่ากรมควบคุมมลพิษนั้นควบคุมมลพิษที่มาจากชุมชนต่างๆ ก็จริง แม้ว่าสถานพยาบาลจะเป็นชุมชนประเภทหนึ่งที่อยู่ในอำนาจของกรมควบคุมมลพิษ แต่เป็นการดูในวงกว้างไม่เฉพาะเจาะจงลงไป แต่ว่าสถานพยาบาลเองจะต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลจัดการในส่วนที่เกี่ยวกับสถานพยาบาลซึ่งเรื่องการบำบัดน้ำเสียก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานพยาบาล การบำบัดน้ำเสียต้องเป็นหน้าที่ของกรมอนามัยสิ่งแวดล้อม สังกัดกระทรวง สาธารณสุข ดังนั้นจึงต้องเป็นหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขที่จะต้องเป็นผู้ดำเนินการดูแลในเรื่องของการบำบัดน้ำเสียนี้ จึงทำให้เกิดปัญหาที่ว่าการใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงานเกิดขึ้น กล่าวคือมีความซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานที่หนึ่งคือ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงาน ที่สองคือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าหน่วยงานไหนที่จะมีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบ ดูแลในเรื่องการบำบัดน้ำเสียที่แท้จริง

เนื่องมาจากผู้วิจัยพบกับปัญหาที่ว่าปัจจุบันสถานพยาบาลยังใช้พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 อยู่แต่ในส่วนของกรมควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคาร โดยสถานพยาบาลเป็นอาคารประเภทก.และอาคารประเภทข.ที่จะต้องมีการกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากสถานพยาบาลออกสู่แหล่งน้ำภายนอกโดยจะต้องมีการ บำบัดน้ำเสียให้ได้ตามค่ามาตรฐานที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดโดยอาศัยอำนาจ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ภายใต้การดูแลควบคุมโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงประเด็นนี้ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน ของหน่วยงาน ที่จะเข้ามาควบคุมดูแลในเรื่องการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาลดังกล่าว ซึ่ง ก่อให้เกิดความสับสนเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการสถานพยาบาล ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบการ และประชาชนทั่วไปในการที่จะยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายที่จะนำมาเป็นมาตรการในการบังคับใช้ เนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน

จากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรเริ่มจากการที่ต้องมีหน่วยงานเข้ามาดูแลเรื่องการบำบัดน้ำเสียเป็นการเฉพาะ โดยตรงและอาศัยกฎหมายที่เป็นกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานนั้น โดยตรง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็น

การวางมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดความไม่ยุ่งยาก ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานเกิดขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อการใช้กฎหมายของหน่วยงานนั้นๆ ดังกล่าวด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่

ปัญหาที่เกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดูแลจัดการเรื่องเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียคือ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ โดยอาศัยอำนาจตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสีย เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ว่าเป็นมาตรการและแนวทางทางกฎหมายดังนี้

เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าไปควบคุมดูแล จัดการให้มีการบำบัดน้ำเสีย ในอาคารหรือสถานพยาบาลที่อยู่ภายใต้การบังคับของกฎหมาย แต่ปรากฏว่าอำนาจที่พนักงานควบคุมมลพิษก็ยังไม่มียอำนาจโดยตรงที่จะเข้าไปดูแลในเรื่องการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาล และในส่วนของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 กฎหมายเพียงแค่นี้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้กว้างๆ ในการควบคุมและดูแลสถานพยาบาลให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะอันเหมาะสมแก่การใช้สถานพยาบาล ไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะมารับผิดชอบงานในส่วนนี้โดยตรง โดยมีได้มีการเฉพาะเจาะจงมาในเรื่องการบำบัดน้ำเสีย

โดยประการที่หนึ่ง คือในกรณีที่พนักงานควบคุมมลพิษ เข้าไปตรวจสอบสถานประกอบการของแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยได้แจ้งให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดน้ำเสียตามที่พนักงานควบคุมมลพิษออกคำสั่งไว้ แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายก็มีได้มีบทกำหนดโทษแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษในส่วนนี้เอาไว้

ประการที่สอง คือในกรณีเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดให้เจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมนั้น จะต้องจัดให้มีการติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบการบำบัดน้ำเสีย แต่ถ้าเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นไม่ปฏิบัติตาม เจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นก็ไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มิได้กำหนดบทลงโทษแก่เจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นไว้เป็นบทลงโทษทางอาญา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อำนาจของพนักงานควบคุมมลพิษที่มีอยู่ไม่ใช่อำนาจโดยตรงในการควบคุมจัดการในเรื่องการบำบัดน้ำเสีย จากแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มิได้มีบทลงโทษสำหรับกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง

แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นมิได้มีการก่อสร้าง หรือติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียตามคำสั่งของพนักงานควบคุมมลพิษ

จากเหตุผลที่ว่าพนักงานควบคุมพิษนั้นมิได้อำนาจที่แท้จริงในการปฏิบัติงานนั้น เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำเนิดโทษเอาไว้ชัดเจน

ความสัมพันธ์ระหว่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 กับพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียนั้น พบว่าสถานพยาบาล ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเรื่องการบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะจึงต้องอาศัย บทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 เป็นแม่บทในการบังคับใช้กับการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นที่มีควร จะต้องมีการนำเอามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียตามความแห่ง พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาบังคับใช้โดยทำการปรับปรุงและกำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะ โดยจะต้องมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญ และเข้าใจกับระบบการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาลอย่างทั่วถึงกัน

ในส่วนของคณะกรรมการสถานพยาบาลนั้น ผู้วิจัยเห็นควรที่จะต้องมีการกำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบกิจการสถานพยาบาล เพื่อจัดให้ดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆภายในสถานพยาบาล เป็นการกำหนดเพื่อเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องของหน่วยงานที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องของสิ่งแวดล้อม แต่กรณีของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลตามความแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลนั้น ปรากฏว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความหมายของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 โดยบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ คือบุคคลดังต่อไปนี้

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข สาธารณสุขนิเทศ ผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในกองการประกอบโรคศิลปะ

ซึ่งมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 เฉพาะในเขตท้องที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติ คือ บุคคลดังต่อไปนี้ คือ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด นายแพทย์ 9 วช. ด้านเวชกรรมป้องกัน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ 8 ว. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ข้าราชการและพนักงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลทั่วไป ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

ชุมชน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาล ศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ทันตแพทย์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล ศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน เกษัชกรในโรงพยาบาลชุมชน สาธารณสุขอำเภอ หรือสาธารณสุขกิ่งอำเภอ

บุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคลที่ถูกแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตาม ความหมายแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบ การสถานพยาบาล โดยกระทำการตามหน้าที่ที่กำหนด โดยพบว่าเจ้าหน้าที่ที่มาควบคุมดูแลในส่วนที่ เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียนั้น ยังไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดูแล รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องการ บำบัดน้ำเสียของ สถานพยาบาล พบว่าในมาตรา 34(1) นั้น กฎหมายบัญญัติให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลสถานพยาบาลให้สะอาด เรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะ อันเหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานพยาบาล แต่ยังมีได้แสดงถึงเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในเรื่องการ บำบัดน้ำเสียไว้อย่าง ชัดแจ้ง และยังพบอีกว่าในมาตรา 45 ให้ผู้อนุญาตจัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจลักษณะของโรงพยาบาล และการประกอบกิจการของสถานพยาบาลนั้นเป็นไปตามที่ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 กำหนด หากมีการ พบว่าสถานพยาบาลตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ของสถานพยาบาลนั้นมีลักษณะที่อาจจะก่อให้เกิด อันตรายต่อผู้ที่อยู่ในสถานพยาบาลหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับสถานพยาบาล ผู้อนุญาตมีอำนาจที่จะ ออกคำสั่งให้ผู้รับอนุญาตแก้ไขปรับปรุงได้ สำคัญของกฎหมายมาตรานี้มุ่งคุ้มครองผู้ที่ จะได้รับอันตรายจากการประกอบกิจการของสถานพยาบาล แต่ปัญหาที่สำคัญอยู่ที่ว่าในเรื่องการ บำบัดน้ำเสียนั้นกฎหมายสถานพยาบาลมิได้กำหนดเอาไว้เฉพาะ ในทางปฏิบัติจึงต้องมีการนำ กฎหมายสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาปรับใช้ควบคู่ไปด้วย

ซึ่งในส่วนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาลใน ครั้งนี้นั้น พบว่าเจ้าหน้าที่ความแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ยังไม่มีเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลเข้ามาควบคุม ดูแลในเรื่องของการบำบัดน้ำเสียใน สถานพยาบาล

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรว่าจะต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ บำบัดน้ำเสียในแหล่งกำเนิดมลพิษตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 นำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 โดยนำมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้องมาเป็นต้นแบบในการปรับปรุงแก้ไขในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 ต่อไป

ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด

ปัจจุบันนี้เห็นได้ว่าปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็น ปัญหาที่เกิดขึ้นและจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ และสิ่งที่เป็นปัญหาที่สำคัญอยู่ ณ ขณะนี้อย่างหนึ่ง ก็คือปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด โดยในการพิสูจน์ความผิดนั้นในความเป็นจริงเป็นเรื่องที่ทำได้ยากที่จะนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงเรื่องของปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด อันเป็นความผิดที่เกิดขึ้นต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียโดยผู้วิจัย ทำการศึกษาวิเคราะห์ให้เห็นถึงในส่วน การจัดการสิ่งแวดล้อม ส่วนของการบำบัดน้ำเสียของสถานพยาบาล ว่าการพิสูจน์ความผิดนั้น ปัญหา ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรบ้าง ดังนี้

สถานพยาบาลเป็นสถานประกอบการหนึ่งที่เกิดปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมตามมา เนื่องจากสถานพยาบาลเป็นแหล่งที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมทางด้านน้ำได้เช่นเดียวกับแหล่งกำเนิดมลพิษอื่น โดยในการจัดการกับน้ำเสียที่เกิดขึ้นมาจากการประกอบกิจการสถานพยาบาลนั้น วิธีการก็คือ การบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะมีการนำน้ำทิ้งนั้นทิ้งออกสู่แหล่งรอโรงพยาบาล เมื่อเกิดการปล่อยทิ้งของน้ำเสียที่เกิดขึ้นมาจากการประกอบกิจการสถานพยาบาลออกสู่ ภายนอกสถานพยาบาลแล้ว ก็จะเป็นการยากที่จะตรวจหาของน้ำเสียนั้นมาจากสถานที่ใด บริเวณใด เนื่องมาจากน้ำเสียนั้นได้ไปรวมกับน้ำภายนอกแล้ว ซึ่งน้ำที่มารวมกันนั้นก็มาจากในหลายๆ สถานที่ด้วยกัน อาจจะมาจากชุมชน จากตลาดสด หรือแม้กระทั่ง โรงงานอุตสาหกรรมก็ตาม น้ำทิ้งเหล่านี้ก็จะถูกรวมกันอยู่ในแหล่งน้ำภายนอกนั้น เนื่องจากเป็นธรรมชาติของการประกอบกิจการสถานพยาบาล การที่จะไม่บำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นมาจากกิจการสถานพยาบาลก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่กระทำกันอยู่ในปัจจุบัน เนื่องมาจากเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสถานพยาบาล ลดต้นทุนในการดำเนินการ อาจมีการบำบัดน้ำเสียจริงแต่เป็นการบำบัดที่ไม่ได้ถูกต้องตามที่มาตรฐานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ในประกาศกระทรวง จึงทำให้เกิดปัญหาที่ว่าเมื่อน้ำเสียจากหลายๆภาคส่วนรวมกัน ในการพิสูจน์ความผิดจึงเป็น การยากที่จะกระทำได้ แม้จะมีกฎหมายในหลายๆ ฉบับที่ห้ามทิ้งน้ำเสียจากการประกอบกิจการสู่ แหล่งน้ำภายนอกก่อนทำการ บำบัดให้ได้มาตรฐาน แต่ผู้ประกอบการสถานพยาบาล เจ้าพนักงาน หน้าที่ของสถานพยาบาลก็ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้ ตราบใดที่การพิสูจน์ความผิดกระทำไปได้ยาก กฎหมายเหล่านี้ก็ไม่สามารถนำมาใช้บังคับใช้ได้ จากกรณีข้างต้นในการดำเนินคดีกับสถานพยาบาล ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นไปได้ยาก เนื่องมาจากน้ำ เสีย ในแหล่งน้ำธรรมชาติภายนอกนั้นเป็นแหล่งรองรับน้ำที่มาจาก

แหล่งกำเนิดมลพิษที่มีแหล่งกำเนิดมาจากหลายแหล่งในทุกๆภาคส่วนด้วยกัน ก่อให้เกิดปัญหาในการพิสูจน์ความผิด เช่น ในกรณีที่สถานพยาบาลตั้งอยู่ใกล้กับตลาดสดและแหล่งชุมชนที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำนั้น ทุก สถานที่มีมีการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำได้เช่นเดียวกัน ถ้าสถานพยาบาลอ้างว่า ตนปล่อยน้ำเสียจากระบวนการที่ผ่านการบำบัดตามมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ ปรากฏว่าแหล่งน้ำธรรมชาติภายนอกสถานพยาบาลนั้นมีปัญหาเน่าเสียเกิดขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนสองฝั่งน้ำ ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ต่อทัศนียภาพ เกิดการตายของสัตว์น้ำในแหล่ง น้ำธรรมชาตินั้น กรณีเช่นนี้ จะเกิดปัญหาที่ว่า ใครเป็นผู้กระทำ ความผิด ซึ่งทางสถานพยาบาลก็อ้างว่าตนมีการบำบัดน้ำเสียตามมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว เพราะฉะนั้นจึงทำให้ในการ ดำเนินคดี และในการพิสูจน์ความผิดนั้นเป็นไปได้ยากตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

อีกทั้งปัญหาในเรื่องของเจ้าพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา ในกรณีผู้ ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำมาจากการที่มีได้ทำการบำบัดน้ำเสีย หรือทำการบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจาก การประกอบการสถานพยาบาลแล้วแต่เป็นการที่นำไปโดยไม่ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด เอาไว้ พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนทางอาญานั้นก็ไม่มีความรู้ความสามารถในด้านการ ดำเนินคดีดังกล่าวได้ เนื่องมาจากในการตรวจสอบนั้นจะต้องอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์พิเศษ เฉพาะซึ่งใช้สำหรับการตรวจตราคุณภาพของน้ำ พนักงานสอบสวนต้องมีความชำนาญและจะต้อง มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนั้นๆ

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่านอกจากจะต้องมีมาตรการควบคุมการบำบัดน้ำเสียที่ชัดเจนใน พระราชบัญญัติสถานพยาบาลแล้วก็ควรที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกๆฝ่ายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น ผู้ประกอบการเองก็ควรที่จะต้องตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบำบัดน้ำเสีย พนักงาน เจ้าหน้าทีของสถานพยาบาล และแม้กระทั่งตัวประชาชนทั่วไปเองก็ตามร่วมกันเป็นหูเป็นตาใน การแจ้งเบาะแสไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านนี้ นี้คงเป็นส่วนหนึ่งเพื่อที่จะนำไปเป็น มาตรการในการที่จะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด

ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ

มาตรการลงโทษเป็นสิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ในกระบวนการของกฎหมายในประเทศไทย ไทยของเรา จะเห็นได้ว่าปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นมา ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษที่พบใน พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ ณ ขณะนี้ อันเนื่องมาจากขาดบทบัญญัติที่จะนำมาใช้เป็นบทลงโทษสำหรับผู้ก่อให้ปัญหาน้ำเสียขึ้น ภายในสถานพยาบาลเป็นการเฉพาะ

ในการบำบัดน้ำเสียยังคงยึดมาตรการทางกฎหมายตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มิได้มีบทลงโทษกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในสถานพยาบาลจึงเป็นจุดบกพร่องของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ที่ใช้บังคับกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งมาจากปัญหาที่ว่า มิได้มีการกำหนดเรื่องของบทลงโทษแก่ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และแก่ผู้ที่มิได้จัดให้มีการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลเกิดขึ้น

จากปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดโทษนั้น ในกรณีผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำอันเนื่องมาจากการที่มิได้มีการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาล หรือมีการบำบัดน้ำเสียแต่ไม่ได้มาตรฐาน ตามที่ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดเอาไว้ในผู้วิจัยจะแยกวิเคราะห์ในสองส่วนด้วยกัน คือประการที่หนึ่งในส่วนของเจ้าพนักงานตามกฎหมายและประการที่สองคือในส่วนของตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาล

ประการที่หนึ่ง ในส่วนของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เห็นได้ว่าการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลนั้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปว่าสถานพยาบาลนอกจากจะเป็นสถานที่รับรักษาผู้ป่วยแล้วยังเป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นแหล่งมลพิษที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของกฎหมายเพื่อขจัดมลพิษนั้นให้น้อยลงและหมดไป ในประเด็นของพนักงานตามกฎหมาย พนักงานควบคุมมลพิษเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาศัยอำนาจตามความแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษในส่วนนี้คือ ในการที่จะสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งก็คือสถานพยาบาลนั้นปฏิบัติตามคำสั่งของตนนั้นมีปัญหาเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากปัญหาในเรื่องไม่มีการกำหนดโทษมารองรับกับการที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการที่จะต้องปรับปรุง แก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่งของพนักงานควบคุมมลพิษเอาไว้อย่างเจาะจงในเรื่องบทกำหนดโทษกรณีที่มีได้จัดให้มีการบำบัดน้ำเสีย หรือบทกำหนดโทษสำหรับกรณีที่ไม่ทำการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาล ทำให้เกิดการละเลยที่จะไม่ทำการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลให้เป็นไปตามค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ เนื่องมาจากการที่กฎหมายมิได้มีบทกำหนดโทษกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานควบคุมมลพิษ

ในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 กฎหมายฉบับนี้มีมิได้ให้อำนาจหน้าที่ในการเข้าไปควบคุมดูแล และมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการแก่ระบบการบำบัดน้ำเสียอย่างชัดเจนแต่อย่างใด จึงเกิดเป็นข้อบกพร่องของกฎหมายในการที่จะมาบังคับใช้เป็นบทลงโทษที่ชัดเจนแก่ ผู้ประกอบการ เจ้าของ ผู้ครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

ฉะนั้นจึงเป็นการสมควรที่ผู้วิจัยเห็นแล้วว่า ควรที่จะนำกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียจากกฎหมายต่างๆ มาปรับให้เหมาะสมแก่การบังคับใช้กับสถานพยาบาลกับเรื่องของบทลงโทษของเรื่องการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 ให้มีการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมไว้ด้วย โดยบทกำหนดโทษนั้นจะต้องไม่เป็นอัตราโทษที่ต่ำเกินไป เนื่องจากการกำหนดโทษที่ต่ำเกินไปจะทำให้เจ้าของสถานพยาบาล ผู้ประกอบการ โรงพยาบาลเห็นว่าค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ นั้นเป็นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับภาระเรื่องค่าใช้จ่ายเรื่องเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการทำการบำบัดเสียภายในสถานพยาบาลให้เป็นที่ไปตามมาตรฐาน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกในเรื่องการลงโทษตามบทลงโทษนั้น ซึ่งก็คือเจ้าครอบหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษสถานพยาบาลนั้น ก็จะไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และจะไม่มีผลเป็นมาตรการใช้บังคับให้ได้ผลดีทางกฎหมาย

ประการที่สองคือ ในส่วนของตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาล ผู้วิจัยพบว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียที่จะสามารถนำมาปรับใช้บังคับกับสถานพยาบาล ได้ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นคือ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้มีบทบัญญัติกำหนดความรับผิดชอบของผู้จัดการ หรือกรรมการของนิติบุคคลเอาไว้ในมาตรา 72 โดยมีสาระสำคัญว่า ผู้จัดการหรือกรรมการของนิติบุคคลจะต้องร่วมกันรับผิดชอบกับนิติบุคคลที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม หรือกระทำการอันฝ่าฝืนกฎหมายสิ่งแวดล้อม เว้นแต่จะมีสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าตนมิได้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น เพื่อที่จะให้ผู้จัดการหรือกรรมการของนิติบุคคลนั้นใช้ความระมัดระวังในการดำเนินกิจการเพื่อมิให้ก่อมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม หรือมิให้มีการฝ่าฝืนต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม และในส่วนของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 27 และมาตรา 28 ในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการอันเกิดมาจากเหตุเดือดร้อนรำคาญนั้น

แต่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กฎหมายฉบับอื่นจะต้องนำไปพิจารณาควบคู่ด้วย กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกิจการ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องรับภาระในการจัดการกับมลพิษนั้นด้วย กำหนดไว้ในมาตรา 96 และมาตรา 97 เพื่อที่มลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นได้รับการบำบัดที่รัฐจะไม่ต้องแบกรับภาระ

ค่าใช้จ่ายเอง แต่ให้ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเป็นผู้รับภาระในการบำบัดมลพิษที่เกิดขึ้น จากการประกอบกิจการของตนเอง

ซึ่งในส่วนของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 นั้นพบว่ามิได้มีการกำหนดโทษในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับปัญหาการบำบัดน้ำเสียในสถานพยาบาลไว้ เป็นเพียงบทกำหนดโทษที่มีผลบังคับใช้เมื่อไม่มีการประกอบกิจการสถานพยาบาลให้เป็นไปตามกฎหมายของสถานพยาบาลกำหนด ซึ่งควรที่จะมีการกำหนดบทลงโทษที่จะนำมาใช้บังคับในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียของ สถานพยาบาลไว้อย่างชัดเจน เป็นการกำหนดโทษที่เฉพาะลงไปพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 เพื่อแนวทางในการแก้ไขจุดบกพร่องของกฎหมายที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

อุปสรรคที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องการบำบัดน้ำเสีย โดยการจากศึกษาวิจัยพบว่าอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ จำนวนบุคลากร พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะมาปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาลนั้น ยังขาดบุคลากรในด้านนี้เป็นจำนวนมาก สืบเนื่องมาจากการที่กฎหมายมิได้ให้อำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนเพื่อที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะ อีกทั้งขาดความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เกิดความละเลยในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สิ่งแวดล้อมนั้นในกลับคืนมาสู่สภาวะปกติ ประกอบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อยู่ก็มีไม่มีความรู้ความชำนาญเท่าที่ควร สมควรที่จะต้องมีการจัดฝึกอบรม ให้มีความรู้ ความชำนาญและเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย การออกแบบ การควบคุม การตรวจสอบอีกทั้งยังต้องการเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียภายในสถานพยาบาล

รัฐจะต้องมีการจัดหาพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีเพิ่มขึ้นและส่งไปปฏิบัติงานยังท้องถิ่นที่ห่างไกลได้ โดยรัฐจะต้องมีการจัดฝึกอบรมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี เข้าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องเข้าใจเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ในเรื่องของอำนาจหน้าที่ที่ตนจะต้องปฏิบัติตาม และสามารถปฏิบัติงานของตนไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้

สืบเนื่องจากอุปสรรคข้างต้น เมื่อขาดบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานในด้านการบำบัดน้ำเสียแล้วจึง ทำให้เกิดอุปสรรคในเรื่องการขาดงบประมาณตามมา ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องมาจากอุปสรรคในการขาดบุคลากรในการที่จะจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีคุณภาพเกิดขึ้นภายในสถานพยาบาล รวมทั้งส่งผลทำให้ขาดงบประมาณที่จะมาจัดฝึกอบรมบุคลากรพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของการบำบัดน้ำเสียดังกล่าวตามมานั่นเอง

ดังนั้น ปัญหาทางกฎหมายและอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์มา
ข้างต้น เห็นว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องมีการแก้ไขกฎหมายในอนาคตต่อไป